

Քանի մը օր վերջ, ահաւոր ձայներ,
 Լսուեցան ահռելի մոնչիւններ:
 Առնետը մօտեցաւ: Վեհ առիծն էր,
 Որ այդպէս մոնչիւններ կ'արձակէր:
 Առիծն էր կարծես կեանքէն յուսահատ.
 Առնետն ալ անճրկած էր՝ ճարահատ,
 Երկաթ ցանցին մօտ երկար մտմտաց
 Ինչ ընել այդ բարիքին փոխադարձ:

Առնետը ցանցը կրծել սկսաւ,
 Անընդհատ կրծեց, յուսախաբ չեղաւ:
 Արդարեւ հանգոյց մը խորտակուեցաւ.
 Առիծը իր ամբողջ ուժով սկսաւ
 Լայնցնել բացուածքը երկաթե ցանցին:

Շատ չանցած՝ թագաւորն այդ անտառին
 Աւետիս կու տար իր ազատումին,
 Յաղթական մոնչիւններով ուժգին:
 Այս առակը մեզի կը սորվեցնէ
 Թէ մարդ պէտք չէ բնաւ ուրիշն անտեսէ:
 Յաճախ յիշեցէ՛ք արդարեւ խօսքն այս՝
 Թէ ինչ որ ըլլայ մարդը մարդով է գեղեցիկ:

ԱՌԻԾՆ ՈՒ ԱՌՆԷՏԸ

Երկրագունդին վրայ ապրող մարդիկ,
 Թող որ անոնք ըլլան մեծ թէ պզտիկ,
 Փոխադարձ օգնութեան պէտք կ'ունենան,
 Այս է վիճակը ամբողջ մարդկութեան:
 Հսկայ առիծ մը քունի մէջ էր խոր.
 Ահա գորշ առնետ մը խելացնոր
 Անտառին մէջ՝ խոռոչէ մը ելաւ
 Անտառին արքան քունի մէջ մտաւ:
 Անոր բաշին վրայ սկսաւ քալել
 Եւ նոյնիսկ անոր գլխուն վրայ ելլել,
 Յանկարծ առնետը սահելով ինկաւ
 Առիծին թաթին վրայ՝ սարսափահար
 Մինչ ան՝ ընդոստ քունէն արթննալով,
 Անկիրթ առնետին պիտի զարնէր թաթով,
 Առնետը սրտցաւ ճիչ մը արձակեց
*«Տէր արքայ ներէ ինծի. Թախանձեց,
 Ձեր գործած բարիքը, չեմ մոռնար բնաւ»:*
 Առիծը վեհանձնութիւն ցոյց տուաւ.
 Ներելով կեանք շնորհեց առնետին,
 Որ շուտով կորաւ խորը անտառին:

ԹԻՒԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑ՝ ՈՒՌԱՆ ԿԱՐԵԱՆ-ՏԻՔՄԻՔԵԱՆ
 ՆԿԱՐԱԶԱՐՈՒԵՑ՝ ՈՒՅՅԻ ՔԵՇՈՒՄԵԱՆ

ԱՆՉՐՊԵՏԻ ԳՎԴՏՆԻՔՆԵՐԸ

*Լուսինի խաւարումը տեղի կ'ունենայ, երբ լուսինը կը գտնուի երկրագունդի շուրջին մէջ:

*Լուսնթագը մեր արեգակնային դրութեան ամենէն մեծ մոլորակն է: Անոր ծաւալը երկրագունդի ծաւալէն 1323 անգամ անելի մեծ է:

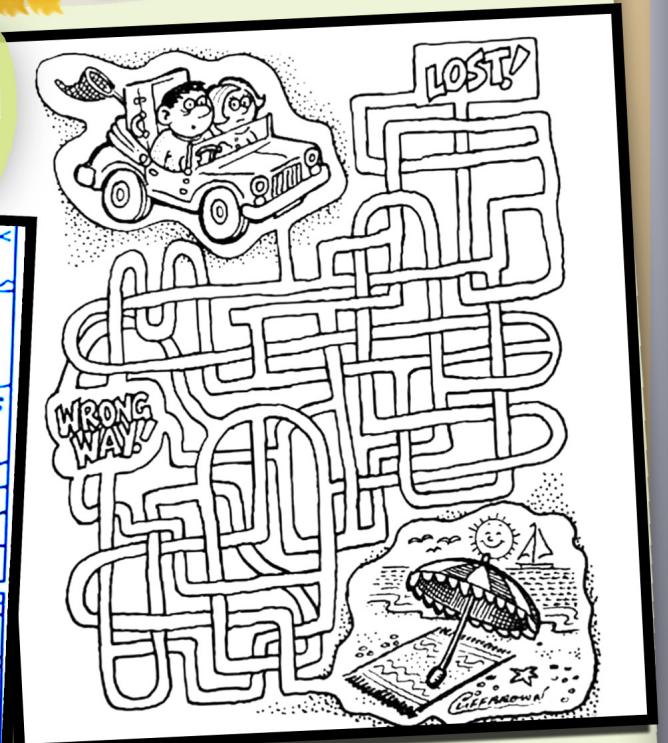
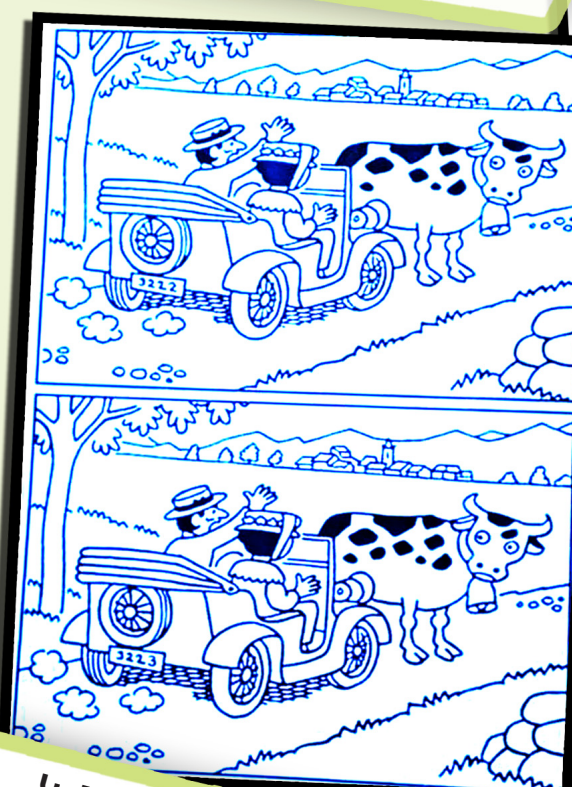
*Նեփթինը արեւէն ամենէն հեռու գտնուող մոլորակն է: Ան այնքան հեռու է, որ 164,79 տարուան պէտք ունի արեւուն շուրջ լման շրջան մը ընելու համար, մինչ երկրագունդը պէտք ունի միայն 365 օրուան:

*Քեփլըր 22 Պի. կը գտնուի երկրագունդէն 600 լոյս տարի հեռու: Ան առաջին գտնուած մոլորակն է, որուն վրայ կարելի է ապրիլ: Անոր մակերեսին ջերմաստիճանը միջին հաշուով 22 աստիճան է ըլլայ: Սակայն գիտնականները տակաւին չեն գիտեր, թէ անոր շուրջին մէջ կարելի՞ է լողալ, թէ՞ ոչ:

*Յրատ մոլորակը արեւէն շատ անելի հեռու է քան՝ երկրագունդը: Յետեւաբար հոն օդը անելի ցուրտ է: Ջերմաստիճանը կրնայ իջնել մինչեւ -140 աստիճանի:

Կրնա՞ս գտնել ծովափ հասցնող ճամբան:

Կրնա՞ս գտնել երկու պատկերներուն միջեւ գոյութիւն ունեցող եօթը տարբերութիւնները:

	+		=	5kg		
	-		=	99kg		
	+		+		=	12kg
	+		+		=	???

Կրնա՞ս գտնել լուծումը

ԹԻԹԵՈՒՆԻԿՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՄ ԹԵՒԵՐ ՈՒՆԵՑԱՆ

Ճամբան երկար էր ու դժուար: Բայց ահա վերջապես թիթեռնիկները սողալով հասան բարձր լեռան, իսկ լեռան գագաթին կը գտնուէր չար կախարդին դղեակը: Զաջ թիթեռնիկները հասան դղեակ ու ներս մտան: Անոնք գանձերու կոյտեր գտան, բայց այնտեղ չգտան այն, ինչ որ կը փնտռէին: Յետոյ թիթեռնիկները տեսան մեծ կղպանքով մը փակուած սնտուկ մը: Սնտուկին մօտ քնացած էր կախարդը եւ կղպանքը պահած էր իր բերանին մէջ:

Թիթեռնիկները իրենց պեխիկները քսեցին կախարդին քիթին: Ան քունին մէջ փռշտաց ու բանալին դուրս թռաւ բերանէն: Թիթեռնիկները գետնէն վերցուցին բանալին ու կղպանքը բացին: Սնտուկէն դուրս թռան անձրեւաբեր ամպերը, բայց անոնք այնքան երկար բանտարկուած էին գոյներուն հետ, որ իրարու խառնուած ու միացած էին:

Գոյնզգոյն ամպերը օդ բարձրացան ու զգուշօրէն հեռացան դղեակէն: Իսկ թիթեռնիկները վերադարձի ճամբան բռնեցին: Այս ամէնը այնքան լուռ կատարուեցաւ, որ կախարդը ոչ մէկ ձայն լսեց ու չարթնցաւ:

Երբ թիթեռնիկները կը սողային դէպի իրենց ծաղկազարդ մարգագետինը, անձրեւաբեր ամպերէն անձրեւ կը տեղար աշխարհի վրայ: Ամպերուն խառնուած գոյները վար թափելով գոյնզգոյն ծիածանը զարդարեց երկինքը: Անձրեւը կենդանացուց չորացած ծառերն ու խոտերը եւ վերադարձուց անոնց գոյները: Ծաղիկները շատ ուրախ էին, անոնք ստացած էին իրենց վառ գոյները:

Որպէս շնորհակալութիւն, իւրաքանչիւր ծաղիկ թիթեռնիկներուն տուաւ իր ծաղկաթերթերէն մէկը: Ու ծաղկաթերթերը դարձան թելեր: Այժմ թիթեռնիկները կրնան թռչիլ ծաղիկէ ծաղիկ ու սնունդ ստանալ ծաղիկներու նեկտարէն:

Այդ օրուընէ ի վեր, անձրեւէն յետոյ, երկինքի մէջ ծիածան կը յայտնուի եւ գոյնզգոյն թիթեռնիկները ուրախ զուարթ կը թռչկոտին մարգերու մէջ:

ՏԵՍԱԾ ԷՔ ԱՂՕԹԱՐԱՐ ԿՈՉՈՒՈՂ ՄԻՋԱՏԸ

Աղօթարարները միջատներու զարմանալի ներկայացուցիչներ են, որոնք կ'ապրին մեր մոլորակի տաք շրջաններու մէջ՝ արեւադարձային եւ մերձաւոր արեւադարձային գօտիներու մէջ:

ԻՆՉՈՒՄ ԱՂՕԹԱՐԱՐ ԿԸ ԿՈՉՈՒՄ ԱՅՍ ՄԻՋԱՏԸ

Այս միջատը աղօթարար կը կոչուի, որովհետեւ իր առջեւի թաթերը կուրծքին վրայ ծալելու սովորութիւնը ունի: Այն տպաւորութիւնը կը ձգէ, որ ան աղօթելու կը պատրաստուի: Անշուշտ ան այդ դիրքով անշարժ նստած, ուշի ուշով կը հետեւի եւ յարմար որս կը փնտռէ:

Ան շատ անյագ եւ անգուր գիշատիչ մըն է այդ պատճառով ալ իր ներկայութիւնը փափաքելի է, որովհետեւ անկուշտօրէն կ'ուտէ ու կ'ոչնչացնէ դաշտերու բոլոր վնասակար միջատները:

ԾԱՌԵՐՈՒՆ ՏԵՐԵՆԵՐԸ ԻՆՉՈՒՄ ԱՇՆԱՆ ԳՈՅՆ ԿԸ ՓՈՒՍԵՆ

Վստահ նկատած էք, թէ աշնան ծառերուն տերեւները իրենց գոյնը կը փոխեն՝ վառ կանաչ տերեւները դեղին կ'ըլլան, ապա կը չորնան ու կը թափին: Երբ օդը պաղի, քլորոֆիլը կ'անհետանայ տերեւներէն: Քլորոֆիլը այն նիւթն է, որ կ'ապահովէ բոյսերուն աճն ու կանաչ գոյնը: Բացի քլորոֆիլէն բոյսերը կը պարունակեն նաեւ կարոտինոիդներ՝ կարմիր, դեղին, նարնջագոյն գունանիւթեր: Քլորոֆիլը կը լուծուի, իսկ կարոտինոիդները կը մնան, ահա թէ ինչո՞ւ ծառերուն տերեւները կը փոխեն իրենց գոյնը:

ԻՆՉ ԲՈՅՍ Է ՀՆԴԿԵՂԵՊԸ

Հնդկեղեգը մշտադալար բոյս է, որուն կրկանք հանդիպիլ մեր մոլորակի արեւադարձային եւ մերձաւոր արեւադարձային գօտիներուն մէջ: Ան կրկայ հասնիլ մինչեւ 40 մէթր բարձրութեան: Հնդկեղեգի ցօղունը շատ կարծր ու տոկուն է, այդ պատճառով բնիկները հրնդկեղեգով տուներ կը կառուցեն: Այս բոյսը շատ հազուադէպ կը ծաղկի, սովորաբար հարիւր տարին մէկ: Այդ շրջանին ան կը սպառէ իր ամբողջ ուժը եւ ծաղկելէն ետք կը հանգչի: Շատ զարգացած է հրնդկեղեգի արմատային համակարգը: Ահա թէ ինչո՞ւ բոյսը սողցել յետոյ, անոր փոխարէն նոր բոյս մը կը յայտնուի: Արեւելեան ժողովուրդները կը հաւատան, որ հնդկեղեգը առողջութեան, երկարակեցութեան եւ երջանիկ կեանքի խորհրդանշէ է:

Փանտաներն ու սեւ-ճերմակ արջերը շատ կը սիրեն հնդկեղեգ ուտել: